

Warszawa, dnia 4 października 2019 r.

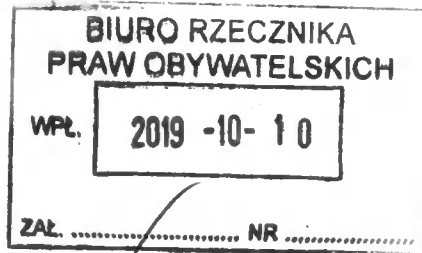

RPW/64064/2019 P
Data: 2019-10-10

Sekretarz Stanu

DWOiP-II.053.1.2019

dot. II.511.451.2019.PZ

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Sumary Pani Rzeczniku,

W nawiązaniu do pisma Zastępcy Rzecznika Praw Obywatelskich Pana Stanisława Trociuka z dnia 19 sierpnia 2019 r. (znak II.511.451.2019.PZ) w sprawie problemów proceduralnych związanych z wykonaniem orzekanej przez sąd w postępowaniu karnym samoistnej kary grzywny, uprzejmie przedstawiam, co następuje:

Zasygnalizowany przez Zastępcę Rzecznika Praw Obywatelskich problem prawny wyłonił się na tle indywidualnej sprawy, w której osoba skazana na karę grzywny nie mogła zrealizować czynności zmierzających do uiszczenia orzeczonej grzywny w kasie sądu rejonowego przed zwrotem temu sądowi akt przez rozpoznający apelację sąd drugiej instancji. Postępowanie wykonawcze w przedmiocie wykonania grzywny mogło zostać wszczęte dopiero po przesłaniu akt sądowi wykonującemu orzeczenie (sądowi pierwszej instancji), co skutkowało wydłużeniem wynikającego z art. 107 § 4a k.k. okresu do zatarcia skazania.

W ocenie Ministra Sprawiedliwości w nakreślonej przez Pana Rzecznika sprawie nie występuje problem, który można byłoby określić mianem systemowego. Zgodnie z brzmieniem art. 9 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – *Kodeks karny wykonawczy*

(Dz.U. z 2019 r, poz. 676 z późn. zm. dalej : „k.k.w.”) postępowanie wykonawcze wszczyna się bezzwłocznie, gdy orzeczenie stało się wykonalne. W przypadku wyroku zasadą jest, że staje się on wykonalny z chwilą uprawomocnienia (art. 9 § 2 k.k.w.). Ewentualne odstępstwa od zasady bezzwłoczności wynikają z funkcjonowania w prawie karnym wykonawczym instytucji skutkujących czasowym wstrzymaniem wykonania orzeczenia.

W powszechnym rozumieniu pojęcie bezzwłoczności oznacza wymóg podejmowania przez sąd czynności bez zbędnej zwłoki, tak szybko, jak to jest możliwe. Zostało ono doprecyzowane w treści § 391 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 roku – *Regulamin urzędowania sądów powszechnych* (Dz.U. poz. 1141), zgodnie z którym każde orzeczenie, które staje się wykonalne z chwilą uprawomocnienia, kieruje się do wykonania bezzwłocznie, lecz nie później niż 14 dni od daty uprawomocnienia lub od daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji.

Uwzględnienie w cytowanym przepisie daty zwrotu akt sądowi pierwszej instancji jako terminu, od którego rozpoczyna bieg czternastodniowy termin na skierowanie orzeczenia do wykonania, jest uzasadnione względami organizacyjnymi funkcjonowania sądów powszechnych. Należy pamiętać, że wyrok sądu pierwszej instancji uzyskuje przymiot prawomocności, a w konsekwencji również wykonalności, po rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji środka odwoławczego (art. 426 § 1 k.p.k.). Jednocześnie – w przypadku grzywny samoistnej – to sąd pierwszej instancji jest właściwy do wykonania orzeczenia, co wynika z ogólnej zasady określonej w art. 3 § 1 k.k. Sąd ten nie może przystąpić do wykonania wyroku bez akt postępowania, ponieważ tylko z akt postępowania uzyskuje wiedzę o treści i motywach wyroku sądu drugiej instancji i na tej podstawie ustala zakres rozstrzygnięć podlegających wykonaniu.

Nie można zgodzić się z zawartą w piśmie Pana Rzecznika tezą, że w przypadku skorzystania przez osobę skazaną z uprawnień procesowych i złożenia wniosku o uzasadnienie prawomocny wyrok nie może być niezwłocznie wykonany, ponieważ

akta pozostaną do dyspozycji sądu odwoławczego aż do momentu sporządzenia uzasadnienia. Sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku sądu drugiej instancji z całą pewnością nie może być uznane za „zbędną zwłokę” w wykonywaniu orzeczenia. Nie jest czynnością dokonywaną mimochodem, poza tokiem pozostałych czynności sądu, lecz pozostaje jedną z najistotniejszych czynności postępowania karnego, związaną bezpośrednio z merytorycznym rozstrzygnięciem sprawy przez sąd. Przytoczone wyżej rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości wprost wskazuje, że nie można mówić o naruszeniu zasady bezzwłoczności dopóty, dopóki akta postępowania nie zostaną zwrócone sądowi pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji nie powinien w tym zakresie dopuszczać się przewlekłości, dysponując aktami dłużej niż jest to niezbędne do wykonania określonych prawem powinności procesowych. Sprawność i terminowość podejmowanych przez ten sąd czynności, jako elementy toku wewnętrznego urzędowania sądu, podlegają wewnętrznemu nadzorowi administracyjnemu prezesa sądu, sprawowanemu w trybie art. 37b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – *Prawo o ustroju sądów powszechnych* (Dz.U. z 2019 r., poz. 52 z późn. zm.). W ramach nadzoru administracyjnego powinny być eliminowane wszelkie uchybienia w tym zakresie.

Należy zaznaczyć, że w przypadku każdego rodzaju kary, nie tylko kary grzywny, faktyczna data zatarcia skazania zależy od daty wykonania, nie zaś od daty uprawomocnienia się wyroku. Niezależnie od rodzaju kary postępowanie wykonawcze polega na wykonywaniu przez kolejne uprawnione organy, konkretnych następujących po sobie czynności, składających się na proces wykonania orzeczenia. W przypadku grzywny samoistnej postępowanie wykonawcze rozpoczyna się od bezzwłocznego, w przytoczonym wyżej rozumieniu, zarządzenia wpisania grzywny do dziennika należności sądowych i wezwania skazanego do jej uiszczenia w ustawowym terminie 30 dni (art. 44 § 1 k.k.w, § 406 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 roku – *Regulamin urzędowania sądów powszechnych*).

Istniejące w omawianej dziedzinie rozwiązania prawne mają racjonalny charakter i ugruntowaną tradycję, nie uzasadniają twierdzenia o istnieniu problemu

proceduralnego w postaci bezpodstawnego wydłużenia daty końcowej zatarcia skazania. Z tego względu Minister Sprawiedliwości nie dostrzega potrzeby podejmowania jakiegokolwiek interwencji, w szczególności legislacyjnej, zmierzającej do zmiany obowiązujących w tym obszarze przepisów prawnych lub praktyki organów wymiaru sprawiedliwości.

z pamięcią,

SEKRETARZ STANU
w Ministerstwie Sprawiedliwości

Sebastian Kaleta

MINISTERSTWO SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji
Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11, 00-950 Warszawa P-33

PRIORYTET

POLECONY

za zgodą nadawcy odbioru

DWOiP-II.053.1.2019

458368 2019-10-07 03 POLECONA ZPO

Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
ul. al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

2019-10-07

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE - POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A. ID 351509/W

F

453166

R

00659007734854296175

00659007734854296175

(00)659007734854296175

03/2019

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL.

2019 -10- 10

ZAL. NR